

4. Indicații lingvistice și exegetice

În continuare voi face unele observații de natură filologică și exegetică la locurile din Noul Testament care vorbesc despre vorbirea în alte limbi. Printr-o analiză amănunțită a unor detalii se poate recunoaște mai bine ființa vorbitorului în alte limbi în sens biblic și se poate ordona mai bine în contextul biblic:

»Vorbirea în alte limbi« contra »vorbirii extatice«

Cuvântul »limbă« în Noul Testament este traducerea cuvântului grecesc *glossa*. Câmpul semantic *glossa* are, printre altele, următoarele sensuri:

- a) limbă (ca organ)
- b) vorbire / limbă străină

În legătură cu vorbirea în alte limbi se întâlnesc în textul original grecesc următoarele sensuri:

- a) *glossê lalein*,¹³⁴
- b) *lalein en glossê*,¹³⁵
- c) *lalein glossê*,¹³⁶ respectiv *lalein glossais*¹³⁷
- d) și *glossais lalein*.¹³⁸

Expresiile a)-c) le putem reda prin: »a vorbi o limbă străină«. Lanțul de cuvinte d) înseamnă: »a vorbi limbi străine«.

Traducerea prin »a vorbi în alte limbi« este obiectiv greșită și conduce la asociații greșite cu acrobații de limbă coordonate din afară sau cu bolborosiri extatice. Astfel de asociații mintale cu cele patru lanțuri de cuvinte au fost cu siguranță străine cititorilor de limbă greacă de odinioară a scrierilor nou-testamentale.

H. Glück parafrazează noțiunea »glossolalie« (»vorbire extatică«) în »Metzler Lexikon der Sprache« în felul următor:

»Producție fonică nearticulată, produsă în extază religioasă, în spatele căreia se presupun sau se caută mesaje divine (de exemplu 1 Corinteni 14,2: »cine vorbește în altă limbă, nu vorbește oamenilor, ci lui Dumnezeu; căci nimeni nu-l înțelege, și, cu duhul, spune taine.«)«

Pe drept te întrebi, cu ce drept a ajuns el la astfel de concluzii. Textul biblic nu vorbește niciodată despre »bolboroseală«, »gângureală« sau »extază« în legătură cu vorbirea în alte limbi. Este de presupus că noțiunea greșită de »vorbire extatică« a avut o anumită contribuție la această neînțelegere.

Concludent este ce scrie G. Hörster în privința aceasta:

»În timp ce în traduceri și comentarii mai vechi se întâlnește cu precădere expresia vorbire extatică, între timp exegeții au ajuns la convingerea că această expresie este nepotrivită și induce în eroare. ... Ea trezește impresia că la această carismă, limba ca organ, stăpânită de alte puteri, alcătuiește sunete nearticulate.«

»Limbi noi«

În Marcu 16, 17, Hristos cel înviat vestește celor unsprezece ucenici ai Săi și celor ce vor crede prin ei, diferite semne și minuni, printre altele și fenomenul vorbirii în alte limbi. În acest context, Domnul a vorbit despre »limbi noi«. S-ar putea ușor ajunge la ideea, că aceasta înseamnă că

¹³⁴ 1 Corinteni 14, 27.

¹³⁵ 1 Corinteni 14, 19.

¹³⁶ 1 Corinteni 14, 2,4,5,13.

¹³⁷ Faptele Apostolilor 2, 4,11; 10, 46; 19, 6; 1 Corinteni 14, 23,39.

¹³⁸ Marcu 16, 17; 1 Corinteni 12, 30; 13, 1; 14, 6,18.

Vorbirea în alte limbi sau vorbire extatică?

vorbitorii în alte limbi vor vorbi în limbi noi, care nu au existat mai înainte. În acest caz ar trebui să ne așteptăm să găsim în textul grecesc mai degrabă adjectivul *neos*. Acest cuvânt înseamnă în mod deosebit »nou«, în sensul de »tânăr«, »proaspăt« sau »de natură nouă«. Noțiunea *neos* arată spre lucruri care de curând au fost chemate la existență. Marcu folosește însă în locul amintit cuvântul *kainos*, care înseamnă îndeosebi »de natură nouă«, »neobișnuit«, »străin« și deseori desemnează lucruri care existau de mult timp, dar care au fost cunoscute abia de curând. În felul acesta, *kainos* exprimă aici în contextul nostru, că aceste limbi, cu toate că au existat mai demult, sunt noi pentru vorbitori. Marcu 16 anunța că anumiți oameni vor stăpâni deodată vorbirea în alte limbi, pe care mai înainte nu le puteau vorbi și care în momentul când le foloseau pentru prima dată erau pentru vorbitori în sensul acesta »noi«. Vorbitorii vor face aceleași experiențe, pe care le-a avut Adam, și mai târziu oamenii la construcția turnului Babel. Exact în acest sens au vorbit ucenicii la Rusalii în limbi »noi« (Faptele Apostolilor 2). Limbile erau noi pentru vorbitori, pentru ascultători erau însă de mult cunoscute.

Limbile omenești și dialectele

Exprimări fonetice clare

Din detaliile geografice din Faptele Apostolilor 2, 8-11 rezultă că vorbitorii de la Rusalii descindeau din ținuturile îndepărtate ale imperiului roman din regiunile Mării Mediterane, Africii de Nord și Europei, Turciei de astăzi, precum ținuturile din Orientul Apropiat (printre altele, ținuturile care astăzi aparțin Persiei și Iracului).

Ucenicii nu puteau vorbi numai limbile în sine, ci și dialecte (Faptele Apostolilor 2, 8).¹³⁹ Aceasta este foarte important. Prin aceasta, ei stăpâneau pe deplin nu numai sistemele de vorbire, ci și pronunția exactă cu toate accentele locale specifice, ceea ce includea timbrul sunetului și accentuarea corectă. La minunea vorbirii în alte limbi din Noul Testament este deci foarte clar că este vorba de limbi și dialecte omenești care existau deja.¹⁴⁰

Punctul deja subliniat capătă un alt aspect prin Faptele Apostolilor 2, 4. Acolo Luca folosește verbul *apophthengomai*, ceea ce înseamnă »a rosti«, »a spune direct«, »a declara direct«.¹⁴¹ Acest cuvânt are o legătură deosebită cu aspectul fonetic și acustic al limbii.¹⁴² Duhul Sfânt a lucrat și pronunția corectă, inclusiv intonația corectă și accentul corect.

Două grupe diferite de ascultători

Publicul de la Rusalii era împărțit în două: pe de o parte erau iudeii din străinătate, iar pe de altă parte erau iudeii din țară. Iudeii din străinătate nu aveau nici un fel de probleme cu vorbirea în limbi a ucenicilor. Prin aceasta, ei au fost loviți, ajungând în derută și groază (Faptele Apostolilor 2, 12). Ei auzeau clar cum prin vorbirea în alte limbi erau vestite »marile fapte ale lui Dumnezeu« (Faptele Apostolilor 2, 11). Localnicii, dimpotrivă, nu înțelegeau aceste, pentru ei, limbi străine. Mulți dintre ei au caracterizat batjocorind cu cinism pe vorbitorii în alte limbi că sunt beți (Faptele Apostolilor 2, 13). Pentru această grupă, conținutul vorbirii în alte limbi era ca o »taină«, cu excepția acelor care dispuneau de cunoștințe de limbă.

---

¹³⁹ Faptele Apostolilor 2, 8: »în limba noastră« (grecește *dialektos*); Faptele Apostolilor 2, 11: »în limbile noastre« (grecește *glossa*).

¹⁴⁰ Aceasta rezultă nu numai din Faptele Apostolilor 2, ci, de exemplu, și din Faptele Apostolilor 10, 46.

¹⁴¹ Cuvântul *apophthengomai* se întâlnește de 3 ori în Noul Testament: Faptele Apostolilor 2, 4 (vorbirea în alte limbi); 2, 14 (predica de Rusalii a lui Petru); 26, 25 (vorbirea de apărare a lui Pavel înaintea lui Agripa).

¹⁴² LOUW / NIDA: Greek-English Lexicon of the New Testament Based on Semantic Domains, Bd. I, 33, 76, *apophthengomai*.

Vorbirea în alte limbi sau vorbire extatică?

Situația localnicilor corespundea exact aceleia de mai târziu din Corint. De aceea Pavel scrie în 1 Corinteni 14, 2: »Cine vorbește în altă limbă, nu vorbește oamenilor, ci lui Dumnezeu; căci nimeni nu-l înțelege, și, cu duhul, el spune taine.«

Apostolul neamurilor a trebuit să depună tot efortul, ca să facă Biserica din Corint să înțeleagă, că vorbirea într-o altă limbă are numai atunci sens, dacă sunt prezenți vorbitori în alte limbi sau dacă mesajul adus în limbă străină era tradus pe înțelesul tuturor. Aici este cauza pentru care din mulțimea darurilor enumerate în 1 Corinteni 12 și 1 Corinteni 14 sunt luate în mod special două, vorbirea în limbi și prorocia, ca pe baza acestor două exemple să se facă clar că înțelegerea celor spuse are cea mai mare prioritate.

În Noul Testament este numai *un singur* tip de vorbire în limbi

În general, vorbitorii extatici din zilele noastre recunosc ușor că ei – în opoziție cu vorbitorii în alte limbi din Faptele Apostolilor 2 – nu sunt în stare să vorbească cu oameni care vorbesc o altă limbă și în felul acesta să le vestească marile fapte ale lui Dumnezeu în limba lor (compară cu Faptele Apostolilor 2, 8, 11). Este un lucru deosebit de ciudat, milioane de oameni pot vorbi în zilele noastre în alte limbi, dar aceste milioane sunt inapte să practice fenomenul de la Rusalii din Faptele Apostolilor 2! În mișcarea carismatică se vorbește despre restaurarea în timpurile din urmă a tuturor darurilor, așa cum sunt ele descrise în Noul Testament, despre o nouă revărsare a Duhului Sfânt, asemenea aceleia din timpul apostolilor,¹⁴³ și cu toate acestea nici unul din vorbitorii în limbi din zilele noastre nu poate să afirme că el poate să practice cu toată perfecțiunea vorbirea în limbi așa cum a fost în Faptele Apostolilor 2. Aceste dovezi pot crea greutatea lăuntrice vorbitorilor extatici, așa că ei trebuie să se întrebe cu toată seriozitatea dacă ceea ce fac corespunde cu adevărat Bibliei.

Mulți încearcă să ocolească acest conflict, afirmând că există două feluri de vorbiri extatice:

1. darul vorbirii în limbi de la Rusalii din Faptele Apostolilor 2 cu o vorbire omenească reală, și
2. o gângăvire neînțeleasă asemenea celor spuse în 1 Corinteni 14, 2-20.¹⁴⁴

Este însă complet eronat să diferențiezi două feluri diferite de vorbiri în alte limbi în Noul Testament. În toate locurile, Biblia folosește aceeași noțiune *glossa*. Din 1 Corinteni 14, 21-22 rezultă clar că vorbirea în limbi în 1 Corinteni 14 este același fenomen ca și în Faptele Apostolilor 2, care în primul rând trebuia să fie un semn într-o vorbire reală, înțeleasă, pentru poporul necredincios Israel:

»[21] În Lege¹⁴⁵ este scris [Isaia 28, 11-12] : „Voi vorbi norodului¹⁴⁶ acestuia prin altă limbă și prin buze străine; și nici așa nu Mă vor asculta, zice Domnul.” [22] Prin urmare, limbile sunt un semn nu pentru cei credincioși, ci pentru cei necredincioși. Prorocia, dimpotrivă, este un semn nu pentru cei necredincioși, ci pentru cei credincioși.«

Aceasta corespunde în totul cu ceea ce găsim în Faptele Apostolilor în legătură cu ziua de Rusalii. Cuvintele din 1 Corinteni 14, 21-22 sunt o punte directă între Faptele Apostolilor 2 și 1 Corinteni capitolele 12-14. Prin referirea la Isaia 28, 11-12, unde se arată în Vechiul Testament că vorbirea în alte limbi trebuia să fie o mărturie pentru Israel – așa cum s-a împlinit realmente în ziua de Rusalii – devine clar că vorbirea în alte limbi din Epistola către Corinteni nu putea să fie un alt fenomen decât minunea vorbirii în alte limbi din Faptele Apostolilor.

¹⁴³ DORNFELD: Ați primit voi Duhul Sfânt?, pag. 50.

¹⁴⁴ Așa de exemplu FINDLAY: The First Epistle of Paul to the Corinthians, Bd. II, pag. 889.

¹⁴⁵ Noțiunea »Lege« înseamnă aici întreg Vechiul Testament.

¹⁴⁶ În contextul din Isaia 28, prin aceasta se înțelege poporul Israel.

Ce este o minune adevărată – vorbirea în alte limbi sau vorbirea extatică?

Fenomenul din Faptele Apostolilor nu se poate imita, pe când vorbirea extatică neînțeleasă poate fi exercitată fără probleme și de aceia care nu afirmă că vorbesc „în limbi”. Impresionant ar fi dacă astăzi milioane de oameni ar putea practica fenomenul din Faptele Apostolilor 2. Dar tocmai aceasta nu poate face această mulțime! Vorbire extatică neînțeleasă de vorbitor practică și hinduiștii, spirițiștii și oamenii medicinei (șamanii). Chiar și carismaticii sunt de părere că astfel de vorbitori extatici sunt sub influențe diabolice.

Ca fenomen ocult este posibil ca cineva, nu numai simplu bolborosind, să vorbească realmente într-o limbă omenească străină neînțeleasă de el, *dar pe care nici nu o stăpânește și nici nu o înțelege*. Duhul vorbitorului este în acest caz pasiv. El este folosit de demoni ca medium. Însă în mod evident, în contextul temei noastre, satana nu poate face un lucru: el nu poate da oamenilor o limbă nouă, pe care ei s-o stăpânească. Dacă ar putea face aceasta, atunci ar face-o. Dar, poftim – unde sunt exemplele în acest sens, sau mai bine zis, unde sunt miile de ezoterici, gurus, spirițiști, care pot face aceasta? În opoziție cu aceștia, numai Dumnezeu poate s-o facă: El a dat lui Adam prima limbă de vorbire, El a dat limbile semințiilor de la Babel, El a dat ucenicilor în Faptele Apostolilor 2 aptitudinea de a mărturisi iudeilor din străinătate în limba și dialectul lor marile fapte ale lui Dumnezeu. Satana vrea să folosească pe oameni ca medium, Dumnezeu însă păstrează identitatea și personalitatea lor. De ce mulțimea nenumărată de carismatici nu poate practica semnul care în ziua de Rusalii arăta impresionant mărimea lui Dumnezeu? De ce pot ei face numai ceea ce se poate practica fără probleme în chip omenesc sau demonic? Aceasta este deosebit de ciudat!

Cu privire la inspirația Bibliei

În acest context este folositor să ne facem unele gânduri cu privire la inspirația Sfintei Scripturi. Cu privire la inspirația Cuvântului lui Dumnezeu veșnic și infailibil avem cu certitudine cea mai desăvârșită formă a inspirației divine. Și totuși: au fost scriitorii Bibliei în așa fel inspirați, că personalitatea și mintea lor au fost date la o parte? Nu! Fiecare scriitor a avut stilul lui. Aceasta se poate constata de exemplu prin alegerea cuvintelor. Scrierile lui Ioan, de exemplu, conțin multe cuvinte tipice care se repetă, în timp ce la Pavel nu găsim aceasta. Evanghelia după Ioan are un tezaur lexical de circa 800 de cuvinte, ceea ce corespunde ordinului de mărime al vocabularului unui copil mic. Desigur, el nu a folosit limbajul unui copil, căci el folosește multe cuvinte care se învață abia când ai devenit mare sau matur. Dar este uimitor cum Ioan pentru transmiterea unui mesaj atât de profund a putut folosi un vocabular foarte simplu, cu fraze scurte, cu totul altfel decât a făcut Pavel în Epistolele sale, unde de exemplu Efeseni 1, 3-14 este în greacă o singură frază. Pavel era în închisoare când preamărea harul și binecuvântarea lui Dumnezeu. Inima lui era așa de plină de hotărârile minunate ale lui Dumnezeu, încât în expunerea sa din Efeseni 1, 3 a adăugat mereu încă o propoziție, așa că până la urmă s-a extins în 12 versete. Și Pavel a posedat un stil propriu de scris.

Osea a avut un stil de scris neliniștit și răscolit (era un om a cărui soție i-a fost necredincioasă), în timp ce textele lui Isaia radiază o liniște și mângâiere maiestetică. În felul acesta putem continua cu descrierea stilului fiecărui scriitor biblic.

În 1 Corinteni 14 este vorba, printre altele, de prorocie, de vorbirea spre zidire, mângâiere și sfătuire. Pavel compară vorbirea în Adunare cu diversele instrumente muzicale folosite în templu, ca de exemplu trâmbița, harfa, flautul. Este o comparație foarte interesantă, căci fiecare instrument muzical are un alt sunet. Dacă voi ciupi la harfă coarda La, atunci este aceeași oscilație a înălțimii tonului ca și cum aș sufla în flaut nota La (ca. 440 Hz). Însă oricine va remarca imediat că tonul de la flaut nu este identic cu același ton de la harfă. (Diferența constă în structura diferită a rândului de armonici superioare.) Tot așa este și cu scrierea Bibliei. Fiecare are »timbrul« propriu. Ioan sună altfel decât Pavel, dar împreună ei nu scot sunete disonante. Împreună ei dau

Vorbirea în alte limbi sau vorbire extatică?

un concert armonice, binefăcător, desăvârșit. Noi trebuie să primim simțământul pentru varietatea și diferențele din Biblie. Atunci varietatea de tonuri va deveni o adevărată desfătare.

În timpul Reformei, Luther – după ce prin Epistola către Romani a descoperit »neprihănirea numai prin credință« - a fost înțepat de adepții papali cu Epistola lui Iacov. În Epistola lui Iacov este vorba de neprihănirea prin fapte. Calvin a descris în lucrarea sa »Institutio« într-un mod minunat și liniștit, că diferențele dintre Epistola către Romani și Epistola lui Iacov nu sunt nici o problemă. Este vorba numai de două »timbre diferite ale sunetului«. Pavel accentuează în Epistola către Romani, că un păcătos este declarat neprihănit înaintea ochilor lui Dumnezeu numai prin credința în Isus Hristos. Nu poți contribui cu nimic la aceasta. Iacov spune însă: dacă tu afirmi că ești credincios, atunci noi oamenii trebuie să putem vedea aceasta prin faptele tale și prin felul tău de a trăi. Dacă faptele tale sunt cu adevărat creștine, atunci poți fi declarat, ca să zicem așa, în ochii oamenilor neprihănit, deoarece oamenii vor putea vedea atunci efectele unei adevărate credințe.

Diverse stiluri de scriere?

De ce pot exista în Biblie atâtea stiluri diferite de scriere? Dacă toată Biblia – cuvânt cu cuvânt – este inspirată de Dumnezeu, așa cum ea însăși afirmă (2 Timotei 3, 16), atunci totul ar trebui să fie uniform. De ce avem aceste diferențe? De ce Pavel scrie altfel decât Ioan, de ce Obadia scrie altfel decât Solomon și Iosua altfel decât fiii lui Core?

În acest context este foarte important să diferențiem între inspirația lui Dumnezeu și inspirația demonilor. Când oamenii sunt inspirați de demoni și scriu cărți, atunci personalitatea lor este îngrădită sau chiar complet anulată. Unii ocultști posedă darul scrierii automate. Când un medium în stare de transă rostește un mesaj, atunci conștiința lui este decuplată sau îngrădită. Demonii au totdeauna interesul să distrugă instanța noastră de control, ca astfel să dispună abuziv de noi ca unelte ale lor (compară cu efectul drogurilor, abuzului de alcool și meditațiile orientale, etc.). Atunci când Dumnezeu vrea să-i folosească pe oameni, El vrea să-i folosească ca persoane întregi în lucrarea Sa, cu duh, suflet și trup. Dumnezeu, Creatorul, l-a format pe Ioan așa cum a vrut El să-l aibă ca vas de cinste pentru El (compară cu Ieremia 18; Romani 9, 19-24). Întreaga evoluție a vieții lui era în mâna suverană, conducătoare a lui Dumnezeu, așa că el a putut învăța limba greacă ca limbă străină, cum a vrut Dumnezeu. Când după aceea Ioan cu conștiința deplină și fără nici o îngrădire a personalității lui a scris Epistolele sale, a patra Evanghelie și Apocalipsa, personalitatea lui sfințită de Dumnezeu nu a fost decuplată. Nu, ea a fost 100% folosită de Dumnezeu. Da, pătrunderea de greșeli și falsitate a fost 100% decuplată. Dar ce a scris Ioan era exact ceea ce voia să spună Duhul lui Dumnezeu care »l-a mânat« în misiunea ce o avea de împlinit (2 Petru 1, 21). Aceasta este o minune a lui Dumnezeu! Dacă se ține seama de aceasta, atunci în mod simplu se poate recunoaște inspirația demonică, ce este în deplină opoziție cu aceasta. Vedem că mesajele în limbi din zilele noastre sunt cu totul de altă natură decât inspirația Bibliei. La vorbirea extatică se ignorează rațiunea proprie. Vorbitorul nu înțelege ce spune. Acest fel de inspirație este diametral opusă inspirației biblice! Așa ceva nu vine de la Dumnezeul Bibliei.

Limbi îngerești

Înțelesul celor spuse în 1 Corinteni 13, 1

În 1 Corinteni 13, 1 se vorbește atât de »limbi omenești«, cât și de »limbi îngerești«:

»Chiar dacă aș vorbi în limbi omenești și îngerești, și n-aș avea dragoste, sunt o aramă sunătoare sau un chimval zângănit.«

Vorbirea în alte limbi sau vorbire extatică?

Aici este singurul loc din Biblie în care se întâlnește noțiunea de »limbi îngerești«. Deoarece Sfânta Scriptură vorbește foarte puțin de această temă, este greu să spui cu absolută exactitate despre natura comunicației îngerilor.

Sunt unele locuri în care îngerii vorbesc cu oamenii, dar atunci acești mesageri folosesc totdeauna limba omenească.¹⁴⁷ Chiar și în cazurile când îngerii au vorbit între ei¹⁴⁸ sau cu Dumnezeu, oamenii au putut înțelege vorbirea lor.¹⁴⁹ Nu există nici un loc în Biblie din care să rezulte că îngerii au vorbit altă limbă, decât aceea a oamenilor. Privit strict lingvistic, este de fapt ușor de așteptat ca expresia »limbi omenești și îngerești« din 1 Corinteni 13, 1 să aibă înțelesul: »limbi pe care le vorbesc atât oamenii, cât și îngerii«.

Presupunerea – dacă ne bazăm numai pe 1 Corinteni 13, 1 – că Dumnezeu a dat îngerilor o mulțime de limbi în care să vorbească, ar fi problematică. Mulțimea limbilor exprimă despărțiri și judecată. Pentru oamenii din Babel, încurcarea limbilor a fost o judecată (compară cu Geneza 11). La început, Dumnezeu a dat oamenilor o singură limbă (Geneza 2; 11, 1). Desigur, s-ar putea face speculații că după căderea lui Lucifer (Isaia 14, 12 și următoarele; Ezechiel 28, 12 și următoarele) a avut loc probabil încurcarea limbilor și în lumea îngerilor. În privința aceasta trebuie însă să se țină seama de următoarele: îngerii care au căzut, nu au fost împărțiți într-o mulțime de »popoare«, așa cum au fost oamenii la turnul Babel. Satana constituie împreună cu îngerii căzuți imperiul unitar al întunericului, fără nici o dezmembrare (compară cu Matei 12, 25-27). Ei bine, probabil că există două limbi, limba îngerilor care au căzut și limba celor rămași credincioși.¹⁵⁰ Dar aceasta ar însemna că vorbitorii în limbi – deoarece ei vorbesc în limbile (plural!) îngerilor, printre altele ar vorbi și în limba demonilor. Dar aceasta este de neimaginat. Observăm cât de speculativ devine totul, când pe baza textului din 1 Corinteni 13, 1 se vrea alcătuirea unei învățături cu privire la vorbirea în limbi îngerești? Aceasta este așa, din simplul motiv că Biblia nu spune nimic despre existența unei limbi de vorbire a îngerilor. Ei vorbesc în Biblie limbi – chiar și atunci când se adresează lui Dumnezeu – care sunt înțelese de oameni. De aceea cele spuse mai înainte – fără nici un fel de speculații – corespund întregului conținut biblic: expresia »limbi omenești și îngerești« din 1 Corinteni 13, 1 are înțelesul de »limbi pe care le vorbesc atât oamenii, cât și îngerii«.

O propoziție introdusă prin dacă - atunci

În continuare trebuie să se țină seama că în 1 Corinteni 13, 1 nu se afirmă nicidecum că Pavel a vorbit în limbi îngerești. În versetele 1 – 3 avem o serie de propoziții introduse prin grupul de cuvinte dacă – atunci, care în parte au în mod evident un înțeles ireal.¹⁵¹ Un exemplu va lămuri imediat aceasta: Pavel cunoștea numai în parte (1 Corinteni 13, 9, 12), și cu toate acestea se spune în 1 Corinteni 13, 2:

»Și chiar dacă aș cunoaște ... toată știința ...«

Pavel nu a trebuit niciodată să-și dea trupul ca să fie ars, și totuși spune (1 Corinteni 13, 3):

»Și chiar dacă mi-aș da trupul ca să fie ars, ...«

¹⁴⁷ Vezi de exemplu Daniel 10, 12-15; 10, 20 – 12, 4. În aceste locuri s-a vorbit foarte probabil limba ebraică. În faptele Apostolilor 10, 3 și următoarele îngerul a vorbit latina sau greaca.

¹⁴⁸ Compară cu Isaia 6, 4.

¹⁴⁹ Compară de exemplu cu Apocalipsa 5, 11-14.

¹⁵⁰ Acești îngeri sunt numiți în Sfânta Scriptură »îngerii aleși« (1 Timotei 5, 21).

¹⁵¹ În textul grecesc se folosesc propoziții condiționate de tipul »cazul prospectiv« (protasis cu *ean* + conjunctiv). În greaca postclasică, în care condiția *ean* a reprimat tot mai mult particula *ei*, cazul prospectiv se întâlnește și în contexte în care privind sub aspectul limbii greacă clasică ne-am putea aștepta la cazul ireal.